

Il parc da tgauns a Breil ei il secund da quei gener el cantun Grischun. Quei ei in dils otag cundrezs d'agility per ils tgauns.

Il parc cun survesta: Il stabiliment per tgauns a Breil ei situau datier dall'infrastructura turistica, en in liug sulegliu e cun umbriva.

FOTOS AUGUSTIN BEELI

Per Kira, Blacky e Balù

Il parc public per tgauns ei nova attracziun a Breil

DAD AUGUSTIN BEELI/FMR

■ **L'entschatta matg ha ina grupp d'interess aviert a Breil ina nova pinta attracziun, in parc public per tgauns. Vischnaunca e Surselva Turissem han susteniu e sustegnan vinavon il project privat. Pertgei pli e pli biars hosps cun tgauns vegnan en vacanzas.**

Ir en vacanzas cun in tgaun ei buca pussivel dapertut. Per possessurs d'ina habitaziun secundara ei quei negin problem. Il confamigliar cun quater combas asgna vegnir en casa ni habitaziun ed aschia guder ina midada dil «revier» usitau. Duront la stagiun aulta e sur las fins d'jamna nezegian biars lu era quella pussivladad. Ei para ch'ins entaupi sin sendas e vias dils loghens turistics pli e pli bia tgauns cun patrums. Tgi va en corda cul «teli», tgi lai ir quel senza.

Otag cundrezs sin pastira

Tras il tgaun vegnan indigens e hosps en discuos. Ins s'entaupa, e savens sesviluppeschan amicezas. Sco per exempel a Breil, leu han Sandra e René Poble fatg enconuschientscha cun Evelina Muoth.

Venderdis vargau ein els puspei s'entupai culs tgauns Fanny da Dielsdorf ed Aiko da Breil. Buc a mesa via, mobein el parc public da tgauns. Sin ina pastira dil Stretg, denter gl'Uaul da Tschuppina ed il lag da Breil dat ei dapi cuort in niev stabiliment. Il parc da tgauns ei semtgau, e tgi che vul, asgna entrar e duvrar ils otag cundrezs d'agility.

Il parc public da tgauns a Breil ei, suenter quel da Brambrüesch sur Cuera, il secund da quei gener el Grischun. Ina grupp d'interess privata ha realisau el en collaboraziun culla vischnaunca da Breil. All'entschatta fuvan las autoritads buca scaldadas per l'idea. Il modest stabiliment ha la vischnaunca tuttina realisau. Persuenter ha ei buca duvrar in credit, damai che la grupp d'interess ei s'engaschada pil project ein ils cuosts minimalis. Ella vischinonza dil mir da fermada dil lag, datier dalla piazza da ballapei, quella da grillar, piazza da tennis ed implont da minigolf, ha la grupp scaffiu in'attracziun per possessurs da tgaun. Tras ina purteglia entran ins en ina surfatscha schurmegiada da circa 900 m². La vischnaunca ha mess a disposiziun in toc dalla pas-

tira ella Stretga, encunter gl'Uaul da Tschuppina. Ils luvvers responsabels per l'infrastructura turistica monteschan mintgamai la seiv mobila e segan regularmeint il pastget. Leu asgan ins schar ir libramein ils tgauns. Ils luvvers communalis han installau in baun da seser, secapescha ch'in contenider da Robidog maunca buc. «Cu quei fuva fatg, havein nus dalla grupp d'interess mess ora ils cundrezs che nus havevan semtgau», raquenta l'inizianta Muoth. Ella ei fetg engrazievla alla vischnaunca pil sustegn e la promptad da realisar quella pinta attracziun en in liug fetg ideal.

Sustegn da vischnaunca e turissem

Ella pastira cun seiv asgan ils tgauns se-mover e termagliar ed ein sut controlla. Las reglas vertentas san ils possessurs leger all'entrada. Ei vegni spitgau in cumportament che tuts presents sesentien bein, eis ei scret sin ina tabla. Sco dapertut rimni e dismetti mintga possessur sez quei ch'il tgaun laschi anavos. Era l'informaziun che mintgin drovi il parc sin atgna resca e ch'ei vegni surpriu negina responsablidad ei notada.

Il parc public da tgauns corrispunda ad in segment da hosps che vegn pli e pli interessants. Quei sa buca mo Muoth. Ella haveva seschau inspirar dil parc a Brambrüesch. Sch'ei detti zatgei aschia sils cuolms da Cuera, sappien ins bein era far zatgei semegliant a Breil, eis ella stada persuadida. Avon in onn ha ella entschiet a planisar gl'implont ed ils detagls ensem cun sia famiglia. Duront las preparativas ha ella retschert sustegn da Surselva Turissem. L'organisaziun turistica ei segidada cun cussegls, promoziun ed empustir ils contacts culla vischnaunca.

Gl'october 2019 ha ella saviu tarmetter alla suprastanza communalina ina brev d'engraziament per la beinvulientscha e sustegn. Sco quei ch'il meingestiun Kevin Brunold conferma, ei il parc public da tgauns in'attracziun beinvegnida e tscherçada. Ins senti che pli e pli bia gliud cun tgauns vegni ella regiun. Ils otag cundrezs el claus ha la grupp d'interess organisau ed installau sezza. Igl ei cundrezs che biars possessurs da tgauns enconuschian tras ils cuors ch'els han frequentau.

Ina lescha pil tgaun

Els han negin access sin piazzas da giugs e plaz-scola, santeris, stizuns e divers auters loghens. Tgi che ha in, sa ch'igl ei in confamigliar. Tgi che ha negin, capescha buca la relaziun e sevila meinsvart. Tgauns disturbien il ruau, tgagien dapertut, tementien affons, vegn ei pretendiu. In fatg ei che tgaun e carstgaun ein dapi mellis onns in team. Cun el san ins comunicar, el obedescha e sefida da siu patrun. Lez ei denton responsabels d'educar e tener el sut controlla. Pli baul havevan ils tgauns ina «veta da tgaun» el ver senn dil plaid e stuevan secuntentar cun vandairas e lavadiras. Oz ei quei auter. Sch'il patrun ei consequents, obedescha il cumpogn, sche quei ei buc il cass, sa quei caschunar problems. Per quei drova ei schizun leschas. E fertron ch'els possessurs da gats pagan buca taglia, ein quels da tgauns obligai a quella. Il parc public da tgauns a Breil pudes valer sco cunterprestaziun.

1230 km liungs ei il Rein. Nieuwveld accompagna el entochen alla sbuccada ella mar.

FOTO HANS HUONDER

Il viadi ha entschiet

Marja Nieuwveld serenda cul Rein entochen alla mar

■ (fmr/hh) **Il gliendisdis ha il viadi da Marja Nieuwveld cul Rein entochen a Rotterdam entschiet, ed ier mardis ei la secund'etappa stada sil program.**

Quella ha entschiet a Mustér e ha menau entochen egl'empremarcau spel Rein, Glion. Avon che far il viadi cun velo ha

la vischina d'Andermatt aunc nezegiau la caschun d'encurir aur el Rein. Sin siu viadi che cuoza in meins accompagna ella il Rein, e quei alternont a pei, cun velo ni era cun cajac e barca. Cun quell'acziun vul ella far attenta la gliעד sill'impurtonza dall'aua da beiber.

«Vegni cun vos amitgs»

Acziun da solidaritad dils possessurs da secundas habitaziuns da Mustér e Tujetsch

DA HANS HUONDER/FMR

■ **Entochen 30000 pernottaziuns savessen ils possessurs da secundas habitaziuns da Mustér e Tujetsch generar supplementaramein questa stad. Da quei ein ils tgamuns dallas duas cuminonzas d'interess persuadi.** Per quei motiv han els tarmess quels dis ina carta a tuts commembers. Sin quella scrivan els: «Ovras excepziunalas da temps excepziunalis. Neu cun tes amitgs en nosa destinaziun». Sco quei ch'il president dalla Cuminonza d'interess dils possessurs da secundas habitaziuns da Mustér, Christian Peyer, ha detg enviers la FMR, vegn l'acziun sustenida dallas duas vischnauncas sco era da Sedrun Mustér Turissem. Igl appel va a 2500 persunas cun secund domicil a Tujetsch e Mustér.

Sco quei che las suprastanzas dallas duas cuminonzas scrivan silla carta, fuss ei pussivel da generar entochen 30000 pernottaziuns supplementaras questa stad ellas habiaziuns secundaras: «Cun quell'acziun vulan las duas cuminonzas mussar lur solidaritad cul commerci indigen, il turissem e la populaziun. Nus

Tujetsch e Mustér carmalan cun in'attractiva carta da hosps.

MAD

lein mussar nies ligiom e nosa stema per nosa secunda patria Mustér/Tujetsch.» Tenor Peyer duess ei esser pussivel da generar in tschuppel pernottaziuns supplementaras sche mintga possessur(a) da secunda habitaziun vegness cun sia famiglia ni ses amitgs ella regiun dalla tgina dil Rein: «Regalei ad enzatgi ord vies ra-

vugl d'amitgs ina dimora en vossa habitaziun ed aschia era la carta attractiva cun purschida gratuita dalla regiun.» Da quell'acziun profiteschien tuts: «Nus possessurs da secundas habitaziuns che survegnin forza enzatgei pils cuosts dalla habitaziun, mo surtut las fatschentas indigenas.»